

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs VII. De regula 8. quæ dicitur reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

rum beneficia; quia absentia est legitima & approbata à Concilio. Castrop. *loc. cit.* Quamvis Cardinales obtinentes Episcopatus & Archiepiscopatus alios, & in iis residentes obtinere soleant indultum à Papa, ut in omnibus gratiis, favoribus, privilegiis concessis Cardinalibus re ipsa in Curia presentibus gaudeant, ac si presentes essent. Garc. *loc. cit.* n. 406. Chok. *hic n. 9.*

7. Tertio denique ad finem hujus regulæ apponitur decretum Papæ irritans omnium, quod non solum se extendit ad omnia contenta in hac regula, sed etiam ad omnes alias regulas precedentes; ita ut irritentur omnia contra hanc, & omnes regulas precedentes attentata. Chok. *hic n. 13.* Garc. n. 407. Castrop. *loc. cit.* n. 7. citans Barb. *ubi supra.* n. 138. Gonz. Ricc. &c.

PARAGRAPHVS VII.

De Regula octava, quæ dicitur Regula reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

Questio 552. An hac regula (cujus materiam uti salebrosam & difficilem, ita toto orbe frequentissimam vocat Chok. in proem. ad hanc reg. n. 1) sit eadem cum illa, quæ olim vocabatur regula de mensibus?

Respondeo, magnam esse inter has regulas differentiam, per illam enim regulam de mensibus (cujus tenorem, prout habetur in regulis Sixti IV, Anno 1471. legere est apud Lott. l. 2. q. 37. n. 1.) nihil amplius inductum est, quam quod in 4. mensibus in ea designatis, nempe Martio, Junio, Septembri, Decembri, Ordinarii de beneficiis, quæ non essent generaliter reservata, vel affecta, liberè possent disponere, non obstantibus expectativis, quarum tunc frequens erat usus (clausula si quidem *perinde ac si expectativa gratia, non emanarent*: id operabatur, ut simpliciter inducta esset remotio obstaculi ex expectativis) adeoque per concessionem istorum 4. mensium non censetur Papa sibi reservare simpliciter octo reliquos menses, sed tantum secundum quid, & in ordine ad expectativas, adeo, ut in quocunque mense vacaret beneficium, si nullus compareret expectans cum processu fulminato, qui beneficium acceptaret, posset Ordinarius liberè conferre beneficium, & consequenter, cessantibus expectativis, omnes menses cedebant dispositioni Ordinarii. Lott. *loc. cit.* n. 4. In regula verò, de qua hic, Papa sibi reservat 8. menses; unde rectè dicitur reservatoria, hoc est, non tantum beneficiorum, quæ vacant istis mensibus, sed etiam ipsorum solidorum mensium. Lott. n. 3. Per quod tamen non negatur, etiam, antequam per Concilium abrogarentur expectativæ, consuevisse Pontifices facere duas regulas distinctas, unam videlicet super 4. mensibus pro Ordinariis contra expectativas, quæ dicebatur reservatoria mensium pro Episcopis; & alteram huic nostræ persimilem super 8. mensibus, quæ ideo nuncupabatur reservatoria 8. mensium. Lott. n. 8. Hac verò regula de 8. prius per pontifices concipiebatur per clausulam: *usque ad cessationem expectativarum*, quo casu cessantibus expectativis, cessa-

bat & ipsa regula cum tota ejus vi reservatoria, deinceps in concepta simpliciter, ut Papa solus in iis provideret de vacantibus. Lott. n. 7. citans Paris. *conf.* 18. n. 3. & per totum l. 4. Et hæc observanda plurimum, ut monet Lott. n. 8. pro interpretatione antiquorum indultorum, de conferendo in mensibus, quæ ordinaria dispositioni cedunt; distinguendo videlicet tempora, quibus diversa hæc regula diversimodè fuerunt & promulgata & recepta.

Questio 553. Quæ origo, & quis processus hujus regulæ?

1. **R**espondeo primò, ejus auctorem dici à Burset. *conf.* 126. n. 101. Alexand. V. Anno 1441. Lott. *cit.* q. 37. n. 2.

2. Secundò, differt autem in pluribus hæc moderna regula ab eadem antiqua, dum in ea multa addita sunt & mutata. Garc. p. 5. c. 1. n. 445. de quibus particulatim vide eundem n. 449. 456. 460. 465. 470. 482.

3. Tertio, olim non solebat edi & poni inter alias regulas Cancell. sed separatim, unde non obstabat, quin interim, nimirum tempore, quo post alias regulas ea edebatur, fieret ab Ordinario provisio in mense per eam reservato. Garc. n. 438. 439.

4. Quarto, ante tempora Sixti V. fiebat ad quinquennium, & eo finito renovabatur, ut videre est in hac regula edita à Pio V. & Gregor. XIII. Garc. n. 446. Sed neque de stylo, finito quinquennio, ex taciturnitate Papæ censetur prorogata ad aliud quinquennium; sed dum non renovabatur, cessabat omnino. Garc. n. 447. & 448. contra Gonz. *adhanc reg. in proem.* §. 4. n. 17. Quin & necessarium fuisse novam acceptationem alternativæ elapso quinquennio illo, asserit *ibid.* Garc. quamvis Rota in *Faventina canonicatus de Anno 1585.* dicat, quod hæc regula renovata, eo ipso alternativæ acceptatio censetur continuata.

5. Quintò à tempore Sixti V. facta hæc reservatio seu regula usque ad Papæ ejus conditoris beneplacitum, adeoque durabat toto tempore Pontificatus illius, nisi ab eo revocaretur. Garc. n. 446. citans Zerol. Denique unà cum regulis Cancell. aliis, hæc regula hodie dum edi consuevit, pluribus immutatis, ut dictum, aut adjectis, & in eam, prout à Clem. VIII. & Paul. V. editam integro volumine elucidatissimo commentatur Hieron. Gonz. primò Romæ editus 1604. & post illum Chok.

Questio 554. Quæ sint partes hujus regulæ?

1. **R**espondeo: dividi illam in partes principales duas, quarum utraque bifariam subdividitur. In priorè parte primæ partis principalis reservantur beneficia Ecclesiast. omnia, cum, & sine cura secularia, & quorumcunque Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & ubicunque existentia, ad collationem, provisionem, electionem, presentationem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcunque Collatorum (nimirum, si ve sint tales ex officio, ut Episcopi, sive ex privilegio, sive ex fundatione, sive ex præscriptione, nisi sit jusp. laicale vel mixtum. Castrop. p. 2. §. 3. n. 8. Garc. p. 5. c. 1. n. 620. Gonz. *gl.* 21. n. 19.) vel collatricum (quæ aliàs non venissent sub nomine Masculino Collatorum, ut probat Castrop. *ibid.*) secularium, & quorumvis Ordinum regularium (non tamen Rom. Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam &

quof.

quoscunque alios inicit, & per eos, qui illa acceptare & observare debebant, acceptatis & observatis, quæ lachere non intendit, comprehensorum) quomodolibet spectantia, dum ea extra Curiam aliter, quam per resignationem vacare contigerit in mensibus Januario, Februario, Aprili, Majo, Julio, Augusto, Octobri, Novembri, volens in supplicationibus seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus etiam motu proprio fient, de mense, in quo vacaverint dispositivè mentionem fieri, adeoque gratias nullas esse. Hæc verba sunt regulæ non nihil majoris claritatis gratiâ, ut visum, transposita.

2. In altera hujus prioris partis parte derogat contrariis nimirum consuetudinibus, etiam immemorialibus optandi majores & pinguiores præbendas, nec non privilegiis in limine erectionis concessis, & indultis Apostolicis disponendi circa hujusmodi beneficia, quibuscumque demum dignitatis, status, ordinis Personis & Collegiis, & sub quibuscumque clausulis, fortissimis etiam, concessa ea fuerint.

3. In secundæ principalis partis priorè parte conceditur Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis residentibus apud suas Ecclesias alternativa in 6. mensibus, nimirum Februario, Aprili &c. conferendi beneficia quæcumque cum cura & sine cura, regularia, & secularia, modò vacant extra Curiam, sintque Episcopi, Archi-Episcopi &c. Residentes, & beneficia aliâs spectent ad illorum duntaxat collationem, citra aliorum dispositionem, præsentationem, electionem, & non sint aliâs dispositioni Apostolicæ reservata, vel affecta.

4. In posteriore verò hujus secundæ partis parte intentat iis poenam, nimirum privationem dicti beneficii, & nullitatem collationum, aliarumque dispositionum de prætextu dicti beneficii faciendarum, ubi jus reservationis papalis violaverint; nimirum disponendo de beneficiis vacantibus in mensibus papalibus, aut alias reservatis vel affectis, aut impediendo, quò minus provisiones & gratiæ papales factæ de dictis beneficiis effectum sortiantur.

5. Circa quas partes illud notandum cum Chok. hic. n. 20. quamlibet harum principalium partium fuisse olim regulam separatam. Estque illud inter utramque discrimen, quòd prima liget manus Ordinariorum, ideòque præjudicet & detrahat potestati ordinariæ Ordinariorum, subòque modo jus commune corrigat, & in tantum contineat odibilitatem aliquam, dum è contra respectu Clericorum pauperum & bene meritorum est favorabilis juxta dicta superius. Pars altera verò dictum ligamen moderetur, seu partim relaxet, proinde tanquam tota favorabilis, utpote juri communi innixa sit amplianda.

Questio 555. Quanam sit ratio, seu causa finalis hujus regulæ?

1. **R** Espondeo: præter ea, quæ supra hac de re dicta sunt de fine reservationum in communi, hujus regulæ in particulari rationem finalem sufficienter indicari, ex illis verbis proemialibus regulæ: *cupiens S. D. N. pauperibus Clericis & personis bene meritis providere: præfationes enim hujusmodi optimè arguunt causam finalem dispositionis.* Lott. l. 2. q. 36. n. 3. Unde n. 26. & seq. rectè infert Lott. rationem motivam seu causam finalem hujus regu-

læ non esse favorem Curia, ut sentire videtur Zypæ: in Analit. tit. de institut. & Gl. in Extrav. executabilis. Eò quòd, licet in conferendis istiusmodi beneficiis habeatur ratio præsentia & degentia in Curia, ut Gonz. gl. 4. num. 14. præferaturque quandoque qui præfens est, & ubi plures præfentes sunt, ratione antiquioris præsentia & residentia in Curia, prout etiam servitii & familiaritatis ex quadam congruentia; non tamen hæc tangunt causam finalem regulæ, sed causam impulsivam tantum, ut ex eo patet, quòd nulli, neque in corpore juris, neque in regulis Cancell. pro obtinendis beneficiis qualitas hæc consideretur ad effectum bene merentia, cum semper, saltem ex intentione Papæ, provideantur Clerici pauperes & benemerentes, sed non semper degentes in Curia, dum frequenter quoque absentes, qui Curiam Rom. nunquam viderunt, provideantur de beneficiis ejusmodi reservatis, quòd minimè contingeret, si gratiâ Curialium principaliter hæc regula emanasset. Sed neque benemerentiam istam, de qua hæc regula, prout condistinguitur à paupertate (quæ consistens in defectu patrimonii proprii & beneficii alterius, constituit aliâs primum ac potiorum gradum benemerentia, cum beneficia dicantur panes pauperum, ut Lott. n. 29. 30. & 59.) ex certo ministerio corporali in Papam vel ejus Curiam impenso, seu ex Curialitate præcisè, sed ex servitio hujusmodi, & principaliter ex morum honestate, literaturâ, & personæ sublimitate dimittendam esse, ait Lott. num. 5. 29. & 48. Idem ferè ait Chok. ad proem. hujus reg. n. 27.

2. Specialem verò causam, cur Pontifex Episcopis dictos 4. menses in primâ parte regulæ reliquerit, hanc assignat Chok. hic num. 8. Quòd cum per istiusmodi reservationes jus antiquum concessum Ordinariis quodammodò denuo avocabatur seu adimebatur (quamquam non censetur id auferri, quòd precario concessum erat, non aliter, ac si Episcopus potestatem conferendi beneficia suo Vicario tribuat; nihilominus ipsè, si voluerit, conferet, & istiusmodi facultatem datam Vicario poterit revocare, ut Rebuff. tit. de formâ Vicariatus. num. 89. apud Chok.) Pontifices, ne de se conquererentur Ordinariis, cum illis dividere voluerint dicto modo menses. Quòd verò illis solum 4. sibi vero servarint 8. nulla alia causa assignari potest magis adæquata, quam quia valde congruat, Papam, qui est Dominus & creator beneficiorum, & in his habet plenissimam potestatem, in hac distributione majorem partem obtinere juxta illud Aristotel. Eth. 8. C. ult. in divisione: plus capiunt ij, qui plus conferunt. Lott. l. 2. q. 37. num. 13. Chok. loc. citans Felin. c. dilecti, de major. & obed. Covar. in c. quamvis pactum. de pactis. in 6. p. 2. §. 2. n. 4.

Questio 556. Cum regula utatur verbis omnino universalibus dicendo: quæcumque beneficia, qualitercumque reservata, ubicumque existentia, ad cujuscumque qualemcumque provisionem spectantia: cum clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, an ergo nulla ab hac reservatione excipiantur beneficia?

1. **R** Espondeo: dictis terminis generalibus non obstantibus excipi primò beneficia juris laicalis; hæc enim nullis reservationibus, et si generales sint, & clausæ in corpore juris, compre-

henduntur. Garc. p. 5. c. 1. num. 571. citans quamplurimos. Nec obstant verba regulæ præsentationem &c. quia non includunt præsentationem laicorum, sed clericorum Garc. *ibid.* n. 572. citans Paris. de *resign.* l. 2. q. 4. n. 37. Gonz. gl. 18. n. 4. Lamb. p. 1. l. 2. q. 6. & 7. Covar. Mand. &c. dummodò tamen jusp. laicale competat ex fundatione, dotatione, vel dotis augmento, vel etiam ex donatione facta ab habente illud ex histitulis; reliqui enim patronatus competentes ex præscriptione, consuetudine, privilegio (intellige mero) aut quocunque alio modo non profunt ad impediendam reservationem hujus regulæ. Chok. *hic gl.* 1. num. 5. Garc. *loc. cit.* num. 573. citans plures, & ita decisim dicens in *una segunt.* dimidia annat. 26. Nov. 1593. vide dicta superius, ubi de derogatione jusp. proceditque id ipsum, etiam si jusp. ex privilegio, vel præscriptione spectaret ad Duces, Marchiones, Comites, vel alios Principes, nisi fortè jura Regia seu Imperii obtineant. Garc. num. 575. citans Gonz. gl. 24. n. 159. &c. Tales quoque patronatus etiam ante Trid. per quod modo sublatis sunt, cecidisse sub reservationibus, ait Chok. *loc. cit.* Unde jam ad excludendam reservationem, docere oportet, quòd juspat. competat ex fundatione. Garc. n. 576. Si tamen allegaretur, & probaretur immemoriali temporis cursu & consuetudine, asserens sibi competere ex fundatione beneficium, non subiret hanc reservationem. Garc. num. 577. citans plures, & dicens, sic resolutum in *Pampilon. beneficij.* 22. Maj. 1557. Item dum jusp. habet quis alius ex præscriptione seu consuetudine, modò id absolute fuerit ex fundatione &c. Garc. num. 578. Sic resolutum dicens in *Auximana Jurisp.* 7. Feb. 1586. Idem est, dum veri patroni ex fundatione non sunt in possessione præsentandi, sed alteri ratione possessionis competit præsentatio, beneficium est immune à reservatione. Garc. num. 579. Sed neque beneficium cadit sub reservatione, dum jusp. ex privilegio est cum clausula: quòd hujusmodi patronatus sit ex vera & reali fundatione seu dotatione laicali, seu habeatur, ac si esset ex vera dotatione: facit enim hæc clausula, ut, licet hæc qualitas insit ex privilegio, debeat tamen regulari, prout regulantur ea, quæ verè ex fundatione vel dotatione competunt, nisi de mente Papæ contraria appareat. Garc. num. 580. citans Rot. in *Astoricen. Archidiaconatus.* 14. Martij. & 4. Maj. 1576. & Gonz. gl. 18. num. 91. Neque cadit sub reservatione, dum jusp. ex privilegio est ex causa onerosa augmenti dotis, de quo vide dicta aliàs.

2. Pari modo beneficia jusp. mixti, seu partim laicalis, partim Ecclesiastici eximuntur ab hac reservatione; in favorabilibus enim attendenda qualitas laicalis, ne laicus propter clericum perdat suum privilegium. Chok. *loc. cit.* num. 3. (qui tamen addit, id intelligendum, quando laici in hoc jurep. habent majorem partem, vel saltem æqualem, secus, si Ecclesiastici majorem) Garc. n. 582. subdens num. 591. quòd sicut in beneficiis jusp. laici vel mixti non cadit reservatio expressa, ita nec tacita, quæ resultat ex appositione manus Papæ, citatque pro hoc Rotam in *una Firmana beneficij.* 13. Maj. 1596. E contra tamen certum sit, beneficia jusp. Ecclesiastici comprehendi in hac & aliis reservationibus, id tamen in Hispaniâ, præsertim in regnis Castella, imò beneficia jusp. Ecclesiastici indifferenter ad præsentationem patronorum provideri in partibus, in quocunque mense

vacaverint, videmus quotidie, ait Garc. nu. 577. & ex eo Chok. *hic gl.* 8. num. 3. An verò supposita hæc observantia & consuetudine ex ea defendi possit, id licere, non obstante hac reservatione, & aliis quasi usu non receptis aut abrogatis in beneficiis jusp. eò quòd lex usu non recepta non liget, merito dubitari, ait *ibid.* Garc. negat id ipsi expressè num. 558. dicens, non posse doctrinam de legibus regulis reservatoriis applicari; eò quòd licet fiant per modum legis, aliud tamen nihil reverà sint, quam avocationes beneficiorum per Papam ad se factæ, per quas Papa protestatur contra inferiores, ne ullo modo se intromittant in dispositionem beneficiorum per illas reservatorum, admittique illis omnino facultatem providendi de illis, velint nolint, recipiant nec ne, & cum decreto irritante, ex quo magis declaratur ejus voluntas, & tollitur observantia & consuetudo in contrarium. Nec refert, quòd in iis non fiat mentio & derogatio observantia & consuetudinis prætextu; quia illa nullus est considerationis, stante interpretatione per singulos pontifices renovantes regulam. Unde nec illa, stante decreto irritante, ut dictum supra, unquam potest induci. Adde, quòd Papa reservando generaliter derogat omnibus juribus, & statutis, & consuetudinibus.

3. Secundo excipiuntur beneficia pertinentia ad collationem Regum, aliorumque quorundam orbis Christiani Principum jus Imperii habentium, dum in regnis suis sunt plurimorum beneficiorum collatores. Eò ipso namque, quòd de Regibus & Principibus non fiat expressa mentio, non censentur comprehendi sub hujus reg. reservatione juxta *tex. i. fin. de off. delegat. c. ne reliqui. de privileg. in 6. præcepta* namque canonica relaxantur propter Regum & Principum auctoritatem. *c. Regum.* 24. q. 5. Chok. *hic gl.* 10. n. 7. & 8. citans Archid. Jo. And. *in c. 2. de præb. in 6.* qui loquuntur in fortiore omnium reservatione ratione vacationis apud Sedem. & Covar. *pract.* qq. c. 36. num. 4. Castrop. p. 22. §. 4. n. 10. Garc. num. 639. citans Gonz. gl. 24. num. 153.

4. Tertio eximuntur ab hac aliisque reservationibus generalibus beneficia manualia, seu ad nutum amovibilia, sive secularia ea sunt, sive regularia; Papa enim sibi reservando beneficiorum collationem, videtur id intelligere de collatione, quæ fit perpetuò. Chok. *hic gl.* 1. n. 15. Garc. l. *cit.* n. 510. citans Zerol. in *pr. p. 1. v. beneficia.* §. 3. Paris. de *resign.* l. 11. q. 3. num. 82. & 85. &c. proceditque id ipsum, etiam si tale beneficium vacaret per obitum; quavis enim manuale sit, verè tamen dicitur vacare per obitum. Chok. *loc. cit.* citans gl. in *clera. unicam. de suppl. negl. præl. & ibi Card. & Innoc.* Per hoc autem, quòd regula hæc exprimat regularia, hoc nomine comprehendere non intendit manualia, etsi beneficia regularia regulariter ex natura sua sint manualia; sed comprehendere regularia, dum hæc aliquando sunt perpetua. Garc. nu. 511. citans Mand. *ad reg.* 3. q. 10. & 11. Cassad. &c. Chok. *loc. cit.* citans Paris. de *resign.* l. 11. q. 3. n. 82. & seq. Hinc

5. Quartò excipiuntur beneficia regularia seu prælaturæ regulares Ordinum mendicantium, quia non sunt perpetua. Pirh. *de præb. num.* 354. Chok. *hic gl.* 3. num. 5. etsi de ceterò beneficia regularia (hoc est, quæ vi fundationis reguntur per regulares) perpetua hac regulâ comprehensa fuissent, etiam si de iis mentio expressa facta non fuisset, eò quòd beneficiorum nomine non minùs veniant regulari

gularia, quam secularia. Excipi tamen etiam videntur regularia perpetua Ordinum militarium, dum sunt Prioratus, Præposituræ &c. ne in generali reservatione veniat, quod in speciali non comprehenditur, & ne lex generalis comprehendat casum specialem privilegiatum, & alibi exceptuatum; dum nimirum Prioratus & Præposituræ Ordinum militarium expressè excipiuntur à reservatione in reg. 3. cuius regulæ incontinenti dari correctionem, videtur inconueniens. Pirh. loc. cit. Gonz. gl. 8. num. 52. Garc. num. 513. qui etiam addit, nulla beneficia, etiam minora, dictorum Ordinum militarium videri sibi comprehendi sub hujus reg. reservatione, argumento regula 3. utpote ex qua videtur sufficienter colligi mens Papæ, nolentis reservare beneficia Ordinum militarium.

6. Quintò excipiuntur beneficia de mensa, quale dicitur, quod perpetuò est incorporatum mensæ Episcopi, aut capitulari vel abbatiæ, ita ut nunquam vacet; hæc enim regula loquitur tantum de beneficiis vacaturis. Pirh. loc. cit. Chok. hic. gl. 1. num. 16. hinc

7. Sextò excipiuntur in genere beneficia per viam subjectionis unita alteri beneficio tanquam principali pro augmento dotis seu patrimonii illius; talis enim beneficii subiecti, accessorii & dependentis ab illo, cui unitur, seu cui incorporatur, non datur neque vacatio, neque collatio. Chok. loc. cit. num. 17. citans Rebuff. in pr. cit. de unione, Staph. de lit. gratia. tit. de formis mandati. §. secunda forma. num. 2. Gomez. de expectat. num. 117. Quin & excipiuntur beneficia sic unienda vigore gratiæ de uniendo, cum primum vacaverint per cesum vel decessum. Chok. loc. cit. num. 18. citans pro hoc Staphil. ubi ante. num. 3. 4. 5. Felin. in cap. nostra. de rescrip. 27. Coroll. num. 23. Quòd si tamen beneficium taliter uniretur beneficio, in quod cadit reservatio, caderet quidem & ipsum sub reservatione, sed non tanquam beneficium de per se, quod non est, sed uti prædictum alterius beneficii. Qualiter nequidem accessorie caderet sub reservatione, dum non alteri beneficio, sed alteri loco pio, veluti fabricæ, hospitali &c. uniretur seu incorporaretur. Chok. cit. num. 88. De ceterò, dum beneficium unitur alteri beneficio æquè principaliter, ita ut utriusque jura salva permaneant, licet ad invicem communicentur, ut si tuæ parochiales vel duæ dignitates uniantur, & una fiat ex duabus, cum tunc beneficium unitum nec nomen, nec titulum, nec effectum beneficii perdat, nulla est ratio, cur hoc beneficium, quod remanet ex duobus beneficiis unitis compositum, non comprehendatur sub reservatione hujus reg. Chok. loc. cit. Sic quoque beneficium manet obnoxium huic reservationi, ubi unio solum facta quò ad erectionem & gubernationem amborum, & non etiam, ut bona utriusque communicentur, ut dum idem est administrator bonorum utriusque Ecclesiæ, non ideo bona unius Ecclesiæ transeunt in dominium alterius Ecclesiæ. Chok. loc. cit. num. 19. citans Tirid. sess. 21. c. 7. & c. si Episcopus, de off. Ordinarij. in 6.

8. Septimò excipiuntur Canonicatus doctores & magistrales Ecclesiarum Cathed. regni Castellæ, & Legionis, qui per concursum & electionem Capituli providentur juxta consuetudinem Sixti IV. & Leon. X. in quibus Constitutionibus cavetur, ne sub ulla reservatione, etiam per regulas Cancell. hi Canonicatus provideantur; sicutque hæc Bullæ per modum statuti & per viam legis quod ipsum Garc. ait, esse præcipuum & solidum hujus rei fundamen-

tum) unde etiam si hæc regula sit cum causulis derogatoriis cujuscunque indulti, non censetur per illam derogatum hisce Bullis; siquidem per ista verba solum derogatur quibuscunque indultis & privilegiis, quæ verè talia sunt, non verò quæ per modum legis & statuti conceduntur. Castrop. loc. cit. p. 22. §. 2. per. tot. & specialiter n. 63.

9. Octavò excipiuntur beneficia existientia in Ecclesia non numerata seu receptiva (qualis ea dicitur, ubi non adest certus numerus Canonicorum, seu aliorum beneficiatorum, sed juxta quantitatem fructuum præbendæ decrefcunt vel augentur) eò quòd hæc regulà non reserventur beneficia quælibet, sed tantum beneficia vacatura; dicta autem beneficia morte beneficiati non vacant, sed extinguuntur & supprimuntur, quò ad usque per electionem Canonicorum, vel aliorum, quorum interest, rursus eriguntur. c. delicto. 25. de præb. ubi dicitur: licet in Ecclesia, ubi non est certus numerus præbendarum, nulla etiam earum vacante, in canonicum quis possit assumi, cum intelligatur ad jus quoddam eligi, quod sic electorum consensu de novo creatur, & cum electo in canonicum nascitur, & definit esse cum defuncto &c. Unde etiam, ut Castrop. loc. cit. contra Paris. quem citat de resg. l. 2. q. 13. num. 1. & 2. dicta beneficia impetrari, resignari, permutari (nisi fortè extraordinarie, Papæ sciente & consentiente) nequeunt: citat pro hoc Castrop. Barb. de potest. Episcopi. p. 3. alleg. 57. n. 178. Gonz. gl. 9. §. 3. num. 9. Garc. n. 550.

10. Denique excepta quoque videntur beneficia spectantia ad Collatorem, cuius conferendi ea concessum ex privilegio seu indulto aliquo prolimitato solum tempore, puta, ad 4. annos plus minus, ut Chok. ibid. Castrop. loc. cit. §. 3. n. 8. citans Gonz. Barb. Garc. qui tamen posterior potius contrarium astruit, dum p. 5. c. 1. num. 619. inquit, sibi non placere istam exceptionem.

Questio 557. Specialiter circa quadam alia beneficia, de quibus magis dubium esse poterat, num eximantur ab hac reservatione, puta, de noviter erectis, de debitis conferri certo generi personarum, seu patrimonialibus; de monocularibus, de dignitatibus majoribus & minoribus, de beneficiis reservatis, de vacantibus de facto, & de vacantibus de jure. &c.

Respondeo primò: beneficium noviter erectum post hujus regulæ promulgationem primò vacans cadit sub reservatione illius; eò quòd reservatio hæc inducta per modum legis, & lex semper loquatur, verbaque hujus regulæ sint amplissima, ut hinc esse non possit in consideratione nova, seu recens creatio. Chok. hic. gl. 4. num. 9. Castrop. loc. cit. n. 9. Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 519. citans Gonz. gl. 9. §. 5. & plures alios. Quin etiam dum fundator constituit, ut collatio beneficii, in quocunque demum mensè vacet, spectare debeat ad Ordinarium, beneficia taliter fundata nihilominus cadere sub reservatione mensium Apostolicorum, facta tam per reg. Cancell. quam Concordata Germ. tradit & fuse probat Nicolart. ad Concord. Germ. tit. 1. dub. 4. §. 5. de quo vide dicenda infra, ubi quæ reserventur Papæ vi Concord. Germ. Contrarium autem, quod tenuit Rota decis. 32. n. 7. de præb. in antiq. & Simonet. de reserv. q. 12. intelligendum de reservationibus specialibus, dum nimirum gratia seu reservatio fit ad favorem certæ personæ de beneficio vacaturo; hæc enim gratia se non

se non extendit ad beneficium post datam gratia primò erectum. *Garc. loc. cit. Chok. loc. cit. num. 10.* Neque tamen etiam beneficium recens erectum quò ad primam sui collationem cadere sub hac reservatione, probabilis censet *Garc. n. 520.* *Castrop. loc. cit. n. 10.* citans *Barb. cit. alleg. 57. n. 181.* quibus adhæret *Nicolart. ad concord. Germ. tit. i. dub. 4. §. 4.* contra *Gonz. loc. cit. n. 49. & 50.* ed quòd durum videatur, & hinc à mente Pontificis alienum, quòd si in mensè Apostolico erigeretur beneficium per Ordinarium, quòd non esset jurispr. Laicorum, sed Ecclesiasticorum, vel etiam libera collationis, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro prima illa vice, nec patronus præsentare. *Garc. ibid.* vel ut *Castrop.* quòd, licet in rigore beneficium vacare censetur eò ipso, quòd erectum sit, antequam alicui sit collatum; cum tamen collatio ita immediatè erectionem sequatur, ut vix contingat ab illa disjungi, non computetur hæc vacatio in reservatione beneficii vacaturi.

2. Respondeo secundò: beneficia patrimonialia (qualia sunt, quæ ex fundatione vel privilegio Papæ, vel consuetudine conferenda sunt natis vel oriundis illius patriæ vel civitatis, in qua existunt beneficia, vel consanguineis fundatoris, filiis familiaribus, seu filiis naturalibus vel patrimonialibus) & aliàs certo personarum generi, puta, Doctoribus, Magistris &c. adhuc cadunt sub hac reservatione. *Castrop. loc. cit. n. 4.* citans *Gonz. gl. 9. §. 1. n. 5.* *Chok. hic gl. 4. n. 2.* *Lott. l. 1. q. 39. n. 7.* *Garc. loc. n. 562.* contra *Zerol. in pr. p. 1. v. beneficium. §. 3.* *Menoch. l. 3. conf. 294. n. 18.* *Quarant. Cevall &c.* quos citat *Castrop.* tum quia Regula verba omnia sunt generalia; tum quia per talem reservationem non auferretur dictis personis, quibus ea debentur, jus, ut *Garc. loc. cit.* hujusmodi enim beneficia cadunt quidem sub reservatione, sed cum hac conditione, adeo ut Papa debeat ea conferre personis talem qualitatem requisitam habentibus: censetur namque Papa per reservationes suas præjudicare quidè velle Collatoribus, non autem personis, quibus ex fundatione jus competit, *Lott. loc. cit. n. 7. §. 9.* Limitanda nihilominus est hæc sententia hæc ratione: nisi in indulto seu privilegio concessio super beneficiorum patrimonialium provisione adessent tales clausula, quæ vincant & superent reservationem hujus regulæ, & verisimile sit, Papam nolle comprehendere tale indultum sub hac regula: ut contingit in indulto *Clem. VIII.* super beneficiis patrimonialibus Diocesis Callaguritanz, cujus clausula hæc sit: quòd non comprehendatur sub aliquibus derogationibus, reservationibus, & regulis Cancell. sub quibusvis clausulis & decretis etiam derogatoriarum derogatoriis, nec derogari possit aut censetur, nisi de Episcopi & Cleri Callaguritani, & hominum istius Diocesis consensu. *Garc. n. 566.* *Chok. loc. cit. num. 3.* ex *Gonz. loc. cit. n. 72. & seq.* At etiam *Garc. cit. n. 562.* quamvis in rigore hæc sententia videatur sibi verior; contrariam tamen videri sibi æquiorè & praxi convenientiorem, præferim, quia Papa non potest de facili habere notitiam de personis, quibus ex fundatione, consuetudine, privilegio vel aliàs beneficia sunt conferenda. Et revera videri eam in praxi receptam, & consuetudine approbatam in Hispania. Nec videtur ob stare, quòd stylus Rotæ, qui facit jus, & pro lege habetur, etiam in partibus, habeat contrarium; eò quòd dicta lex abrogetur per stylum, observantiam, & consuetudinem par-

ticularem Hispaniæ. Additque *Garc. nu. 563.* nihilominus stante, quòd prior sententia sit jam à Rot. recepta, & secundum eam reperitur toties jam judicatum, ut introductus sit stylus Curie & consuetudo, videatur ei standum, etiam in Hispania, cum agatur de interpretatione reservationis, quæ emanat ab ipsa Curia (attendenda autem sit consuetudo fori, unde res, de qua judicari oportet, traxit originem) reservationesque habeant vim, etiam si non recipiantur, uti id maxime procedit stante stylo ipsius Papæ, providentis de beneficiis patrimonialibus ut reservatis. Quin etiam, subdit *Idem Garc. n. 564.* esto, quòd de cetero vera sit hæc secunda sententia, adhuc non procederet in beneficiis, quæ sunt conferenda Graduatis & Magistris, vel Doctoribus, & Licentiatis, ut Penitentiaria, Scholasteria (nisi fortè essent conferenda per electionem & concursum, ut præbendæ magistrales, & doctorales in Cathedralibus regni Castellæ & Legionis) cum rectè possint provideri à Papa Graduatis. Similiter adhuc procederet, quando personæ, quibus deberent conferri beneficia istiusmodi, non adessent vel nolent, seu non prætenderent illa, & sic libere conferri possunt aliis.

3. Respondeo tertio: beneficia monocularia (dicitur autem beneficium monoculare, dum unicuique tantum consistit in Ecclesia aliqua beneficium, vel dum collator non habet jus conferendi, nisi respectu unius beneficii. *Castrop. n. 8.* *Garc. n. 518.* addeus, non dicendum monoculare, & collatorem monocularem, dum quis habet beneficium unius collationem tantum, & in alio habet præsentationem; vel si quis habet collationem in uno solus, & in alio collationem cum aliis; ac citans pro hoc *Wamef. tom. 1. conf. 42. n. 7.* *Menoch. de arb. casu 201. nu. 69.* *Felin. &c.*) cadent adhuc sub reservatione hac; tum quia regula habet verba prægnantia & potentissima, amplissimaque clausulas. *Lott. loc. cit. n. 6.* *Castrop. num. 8.* *Garc. loc. cit. contra Gl. in Clem. 1. de præb. An. de Falcon. de reserv. q. 3. n. 32.* *Selv. l. 3. q. 11. n. 71.* Quia hæc reservatio non absolūtè privat Collatorem ordinarium suam potestate unicà, quam habet providendi, sed illam restringit pro aliquot mensibus. Ad hæc cum omnia fere beneficia curata seu parochialia sint monocularia, multum detraheretur huic regulæ, si hæc omnia à reservatione essent libera. *Castrop. & Garc. loc. cit.* Refert etiam *Garc. ex Gonz. gl. 9. §. 4. n. 267.* (licet ipse dicat id sibi certum non videri) quòd tametsi monocularia talia beneficia, vel etiam dignitates (dum nimirum in Ecclesia collegiata non esset ulla alia dignitas præter unicam principalem) non comprehenderentur sub reservatione regulæ tertiæ, adhuc tamen comprehendenda sub reservatione hujus regulæ. Sed neque contrarium probatur ex eo, quòd in mandato de providendo non continerentur hæc beneficia monocula, & impetratio seu gratia se ad ista non extendat, nisi in ea fiat mentio expressa monocularitatis, ut cum communi tradunt *Castrop. loc. cit.* *Chok. cit. n. 5.* differentia enim magna est: nimirum quòd reservatio ista facta in favore alicujus determinatæ personæ, sive hoc mandatum & interpretatio sunt in materia odiosa & ambitiosa, juxta *c. quamvis partem. de præb. in 6.* adeoque stricte interpretationis, & privent Ordinarium integrè collatione; reservatio verò hujus regulæ sit per modum legis, & in materia favorabili, privans tantum collatione ad aliquot menses.

4. Respondeo quartò: dignitates majores & minores omnes, cujuscunque qualitatis, comprehendit sub hac regula; & quòd dictio *qualitercunque* sit uaiuer saluissima, & comprehendat etiam in materia odiosa majora expressis, tradit Chok. gl. 4. num. 6. citans Abb. in a. solita. de maj. & obed. nor. ult. Felin. in c. de quarta. n. 15. de rescript. Verum ex mox dicendis apparebit, quid de hoc puncto sit sentiendum.

5. Respondeo quintò: beneficia aliàs reservata comprehendit quoque sub hac regula; & quòd illa solum excipiat vacantia in Curia, utpote jam reservata fortiori reservatione, nempe clausa in corpore juris; beneficia autem alia reservata non nisi improprie & large dici possint vacare in Curia, quatenus à Curia providentur. Insuper inconveniens non sit, unum idemque beneficium pluribus reservationibus obnoxium esse, tenet Garc. loc. cit. nu. 540. Verum contrarium probabilius videretur Castrop. p. 22. §. 3. n. 3. & quem citat Gonz. gl. 15. n. 65. eò quòd hæc regula reservet solum beneficia, quæ aliàs Ordinarii providere poterant; tum quia 4. menses liberos relinquit Ordinariis, quod locum habere non potest in beneficiis aliàs reservatis; cum horum, utpote pro omni tempore reservationum, collatio pro nullo tempore competat, seu relicta sit; tum quia hæc regula loquens de alternativa concessa Episcopis expressè dicit, eam concedi pro beneficiis dispositioni papali aliàs non reservatis vel affectis, adeoque de iisdem beneficiis aliàs non reservatis debet procedere hujus regulæ reservatio, ut una pars regulæ cum alia convenientiam habeat. Tum quia in hac regula cavetur, quòd impetrans beneficium à Papa vacans in mense papali, adeoque reservatum vi hujus regulæ, debeat mentionem facere mensis vacationis, quod opus non est facere in beneficiis aliàs reservatis, et si vacarent in mense Apostolico, ut Mand. de sign. gratia. tit. de provis. vers. an autem. Garc. n. 666. Ex eo autem, quòd hæc beneficia aliàs reservata non vacent proprie in Curia, non sequitur, ea includi in hac reg. excipiente vacantia in Curia, quia non omnia vacantia extra Curiam reservantur hæc regulâ, sed ea tantum, quæ aliàs Ordinariis Collatoribus competere poterant. Ita ferè Castrop.

6. Respondeo sextò: beneficia vacantia per communem vacationis modum (qui est per obitum, vel per resignationem ejus, qui verum titulum & possessionem habebat, & dicitur vacatio de jure & de facto, eò quòd hinc neque jus, neque possessio sit penes aliquem, sed sint vacantia, ut Chok. hic. gl. 7. n. 7. ex Mandos. ad reg. 30. q. 7. n. 4. & Rebuff. in pr. tit. requisit. ad collationem. n. 56.) indubitato partim comprehenduntur sub hujus regulæ reservatione, partim per illam ipsam excluduntur; dum nimirum reservantur omnia, aliter, quam per resignationem vacantia. Comprehenduntur quoque vacantia de facto, & non de jure, sive vacantia solo facto, quia & hæc verè vacare dicuntur. Castrop. cit. p. 22. §. 3. n. 4. Chok. loc. cit. n. 10. ex Gonz. gl. 15. §. 1. à num. 45. & 62. Sic autem vacare dicuntur ea, à quibus longo tempore absens est beneficiatus, & ignoratur, ubi sit. Item quorum quis collationem, sed nondum possessionem habet. Item dum dejecto aliquo à possessione, nemo eam occupavit; sic enim vacuâ possessione beneficium dicitur vacare de facto. Item dum quis non habet justum titulum, sed solam possessionem seu detentionem, quam cedit, vel decedit;

tunc enim per renunciationem, vel obitum illius solummodo vacat beneficium de facto; eò quòd vacare non possit, nisi quod cedens vel decedens habebat. Chok. loc. cit. n. 8. ex Gregor. Thol. de benef. c. 27. n. 4. Paris. de resign. l. 1. c. 15. n. 13. & seq.

7. Deniq; comprehenduntur etiã vacantia solo jure, qualiter v. g. vacare dicitur beneficium primum per allocationem secundi incompatibilis; tamen si enim primum tunc vacet ipso jure, non dicitur tamen vacare de facto, quia de facto est semper occupatum. Sic plurimis aliis modis, quos compendio collectos legere est apud Chok. loc. cit. à n. 23. de jure tantum dicitur vacare beneficium, quod tamen de facto occupatum est) quia & sic verè vacare dicuntur; dum enim de jure vacat beneficium, amittitur jus plenum & perfectum, quod quis in beneficio habebat. Castrop. l. cit. Chok. num. 11. citans Gonz. gl. 15. à num. 14. ad 44. & Garciam p. 5. c. 5. n. 548. Ubi tamen notandum illud, quod habet Chok. loc. cit. n. 12. nempe beneficia ipso jure vacantia sic esse affecta & reservata Papæ, ut etiam vacantia in mense ordinario, non possit Ordinarius in Germania vigore Concordatorum ea conferre, sed solus Papa: non ita accipiendum universaliter, ac si ea omnia reserventur Papæ, quorum quis jus & verum titulum ipso facto in vim legis sic statutis amittit, in quocunque demum mense, & ex quacunque causa fiat hæc omisio; cum pateat id falsum esse in plurimis obviis exemplis.

Questio 358. Circa quadam alia, quæ minus proprie rationem beneficii habere videntur: puta, altaria, oratoria, Cappellania, &c. quæ fundata sunt absque Episcopi, aliisve Superioris auctoritate, præbenda, Hospitalia, pensiones, prestimonia, Commende, Coadjutoria, officiaque alia, num comprehendantur sub hac regula?

1. Respondeo ad primum negativè; quia nullatenus sunt beneficia. Chok. hic. gl. 1. nu. 2. citans Gregor. Tholos. in instr. rei benef. c. 12. n. 10. cum communi.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè, intelligendo hoc de præbendis consistentibus in mera temporalitate, seu quæ nihil spiritualitatis habent, cujusmodi sunt prædia, quæ conferuntur solvendis salariis Advocati, Procuratorum, Musicorum &c. secus si præbenda sumatur pro ipso titulo beneficii. Chok. ibid. n. 6. ex Gonz. gl. 5. n. 25.

3. Respondeo ad tertium etiam negativè; Hospitalia enim regulariter appellatione beneficii non comprehenduntur. Chok. n. 9. citans Gomez. ad reg. de viennali. q. 7. in fine. Mand. ad reg. l. 9. q. 9. n. 2. Mohed. decis. 18. de causa possess. & propr. Quin & si conferantur in titulum ad autum amovibiler; secus tamen est, si in perpetuum, hoc est, ad vitam titularis conferantur. Chok. ibidem. citans Selv. p. 2. q. 11. num. 14. Rebuff. in pr. tit. de devol. num. 7. &c.

4. Respondeo ad quartum: neque pensio reservata super beneficiis sive à Papa, sive ab Ordinario, cadit sub hac regula reservatoria; cum pensio sit quid temporale distinctum & separatum à beneficio. Chok. n. 10. citans Gigas de pens. q. 28. Gomez. de excepti. n. 91. Quin & si esset beneficium, adhuc non caderet sub reservatione; cum pensio pensionarii morte naturali vel civili extingua-

inguatur. Chok. *ibid.* num. 11. juxta Paris. de resig. l. 6. q. 2. num. 113. Gigas &c. Intraret tamen reservatio, si pensio constitueretur ad particulare alicujus commodum super fructibus alicujus Ecclesie, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum (sic enim super redditibus unius Ecclesie potest constitui certum beneficium, assignando certam pensionem ex redditibus Ecclesie. Abb. in C. conquerente. de clericis non resid. num. 1. apud Chok.) talis enim pensio esset beneficium Ecclesie. Chok. num. 13. citans Gig. de pens. q. 20. vers. quarto limita &c. & Rot. decis. 39. de rescrip. in antiq.

5. Respondeo ad Quintum, prastimonia, dum non dantur in titulum perpetuum, nec aliud obsequium spirituale annexum habent, non cadunt sub reservatione, quia non sunt beneficia. Chok. num. 14. citans Hojed. de incomp. benef. p. 2. c. 8. n. 2. & seq. Secus esset, si darentur in titulum perpetuum, haberentque annexum aliquod obsequium spirituale; quia jam essent beneficia cadentia sub reservationem. Chok. *ibid.* citans Menoch. de arb. l. 2. cas. 201. num. 55. Mand. ad reg. de annali. q. 12. num. 3. &c.

6. Respondeo ad Sextum, Commenda non cadit sub reservatione, sive sit temporalis, & ad nutum amovibilis, donec Ecclesie provideatur de Rectore, sive sit perpetua, hoc est, ad vitam Commendatarii; quia beneficium commendatum non dicitur vacare per obitum Commendatarii, ita ut opus non sit attendere mensem, in quo obierit Commendatarius, sed vacat semper ut ante, Chok. num. 20. citans Gomef. ad reg. de triennali. q. 5. Nav. in man. c. 25. num. 126. Mohed. decis. 9. de preb. Simonet &c.

7. Respondeo ad Septimum: neque cadit sub reservationem Coadjutoria, sive ea simplex fuerit, sive perpetua cum futura successione; non enim est beneficium, ut Thol. in insit. de re benef. c. 11. n. 2. nec habens Coadjutoriam dicitur beneficiatus, sed beneficiati Coadjutor; neque vacare dicitur Coadjutoria, sed cessat & extinguitur, cessante vita, vel impedimento Coadjuti. Chok. num. 21. citans Gonz. gl. 5. §. 9. n. 25.

8. Respondeo ad Octavum, officia Ecclesiastica, quae in titulum non dantur veluti officium Custodis, Cellerarii &c. de quibus vide Gomef. ad reg. de infirmis. q. 22. Mand. ad reg. 21. q. 7. non cadunt sub reservationibus hujus regulae. Secus est de officiis, quae verè beneficia Ecclesiastica sunt, ut Thesauraria, Sacristia, Archipresbyteratus, de quibus diversi sunt in jure Can. tituli. Chok. nu. 24. citans Rebuff.

Questio 559. Dum regula hac excipit beneficia vacantia per resignationem, de qua resignatione loquatur?

1. Respondeo excipi solum vacantia per resignationem expressam (qualis est illa, quae fit verbis expressis, ut dum beneficium habitum in manibus Superioris relinquitur ab eo providendum) non verò excipi vacantia per resignationem tacitam (qualis est, quae ex factis ab aliquo inducitur ipso jure, v. g. dum quis secundum beneficium assequitur cum primo impossibile, dum quis beneficiatus contrahit matrimonium, vel professionem in religione approbata emittit &c. his enim factis praesumitur & censetur quis dimittere suum beneficium. Garc. p. 5. c. 1. num. 544. Gonz. gl. 14. a n. 62. Castrop. loc. cit. num. 5.

2. Respondeo secundò, excipi solum vacantia per resignationem simplicem seu puram, hoc est, quae fit simpliciter absque ullà conditione; non verò excipi vacantia per resignationem conditionatam, qualis est ea, quae fit in favorem alterius, non aliter reservatà resignanti aliquà pensione aut jure, aut non reservatà. Castrop. cit. num. 5. Garc. loc. cit. num. 542. contra Gonz. gl. 14. num. 29. & Chok. hie gl. 7. num. 3. Reservantur siquidem hac regulà extra Curiam vacantia quocunque modo, praterquam quam per resignationem; extra Curiam autè vacare non potest beneficium per resignationem conditionatam, ut est expressa constitutio Pii V. sed solum per resignationem simplicem; quia hanc solum Ordinarius admittit, & beneficium ex vi illius vacationis providere potest. Item regula hac intendit coartare facultatè Ordinarii de beneficiis providendi; Ordinarii autem non habent facultatem providendi vacantia per resignationem conditionalem; cum hac vacent in Curia. Castrop. loc. cit. Tamest igitur per verba illa regulae: *alias quam per resignationem*: non excipiuntur beneficia vacantia per resignationem conditionalem; excipiuntur ea tamen per verba illa regulae: *extra Curiam* Rom. cum ea non vacent extra Curiam, sed in Curia. Garc. Castrop. l. cit.

3. Respondeo tertio: excipiuntur nihilominus seu comprehenduntur in exceptione vacantium per resignationem simplicem vacantia per resignationem factam per mutationis causam; est enim permutatio vera resignatio, & non est proprie resignatio in favorem, cum loco favoris facti resignatario, resignans alium aequalem ab ipso recipiat; potestq; Ordinarius hujusmodi resignationes seu permutationes admittit, ut expresse habetur in cit. constit. Pii V. Castrop. & Garc. l. cit. Gonz. gl. 14. ut Castrop. vel 13. ut Garc. n. 32. Potest itaque quis quolibet mense beneficium suum, alias non reservatum in manibus Ordinarii resignare simpliciter, vel etiam permutationis causam, cum vacans hoc titulo, ut dictum, non sit reservatum, Auctores iidem.

Questio 560. Cum per hanc ipsam regulam a reservatione ipsius excipiuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium, de quibus Cardinalibus, & de quibus beneficiis id intelligendum, an indifferenter de omnibus, an de aliquibus tantum?

1. Respondeo primò: intelligendum tantum de Cardinalibus ordinariis collatoribus, seu quibus competit collatio jure ordinario, quales sunt Cardinales Episcopi in suis Diocesis; cum Papa excipientis in hac regula Cardinales intentio tantum fuerit, non asserre Cardinalibus praedictum in sua ordinaria collatione. Chok. ad hanc reg. gl. 10. num. 4. citans Monet. de oprione. c. 4. q. 3. n. 87. Castrop. cit. p. 22. §. 4. num. 2. citans Gonz. gl. 24. num. 38. Garc. loc. cit. n. 624. Profunde beneficia spectantia ad collationem Cardinalium extraordinariorum Collatorum, seu ex privilegio seu indulgento talium (quales adhuc sunt Cardinales legati de latere in suis legationibus & provinciis degentes, utpote qui ibi non nisi collationem extraordinariam habentes, ut ex eo patet, quod egeant indulgento ad providendum ibidem beneficia vacantia in mense Apostolico, illudque passim illis conceditur) non excipiuntur ab hac reservatione.

2. Secundò intelligendum quoque dicta exceptio de

ptio de beneficiis, quæ sunt collationis simultaneæ Cardinalis Episcopi & Capituli, ita ut si vacent in mense Apostolico, provideri possint jure ordinario à Cardinale Episcopo & Capitulo simul. Castrop. loc. cit. n. 3. Garc. p. 5. c. 1. n. 35. et si enim pro Capitulo facta non fuerit dicta exceptio, sed pro solo Cardinale, ed ipso tamen, quo Cardinalis exceptuatus, adeoque relictus ordinariæ suæ potestati, beneficia in quolibet mense vacantia jure ordinario provideri, Capitulum in provisione eum comitari debet, dum jus habet concurrere cum Episcopo in provisionibus, quæ jure ordinario ei competunt; atque ita Capitulum per consequentiam seu concomitantiam manet exceptum ob exceptionem factam Cardinali Episcopo suo. Castrop. ibid. Idem censet Gonz. gl. 24. n. 61. de beneficiis simultaneæ collationis aliis reservatis, ad quorum provisionem Cardinalis Episcopus indultum habet; posse nimirum ea à Cardinale & Capitulo simul provideri; ed quod tale indultum non ampliet ei facultatem conferendi, sed solum removeat obstaculum reservationis, quo remoto, Cardinalis ille ordinario jure provideri: In ordinaria autem provisione, ut jam dictum, Capitulum concurrat, Contrarium tamen censet Castrop. loc. cit. n. 4. & Garc. num. 628. nimirum quod tale indultum non profit Capitulo, adeoque vi illius indulti Cardinalis Episcopus solus possit conferre beneficia aliis (dum nimirum reservata non essent) simultaneæ collationis, cum dictum indultum non tollat reservationem; sed eam manente (adeoque non abrogative sed dispensative semoto hoc obstaculo) dat Cardinali facultatem providendi, ac si reservatio non esset. Castrop. & Garc. qui posterior etiam addit, quod Cardinalis Episcopus, conferens vi indulti, non conferat ut Ordinarius, sed ut Delegatus & Commissarius Apostolicus. Unde etiam, si non provideat infra semestre, devolutio non fiat ad Archiepiscopum, sed ad Papam tanquam de reservato; citat pro hoc Mandos. de sign. gratia. cit. de provis. vers. in benef. reserv. Germon. de ind. Card. §. volumus. n. 56. Idem tradit Castrop. loc. cit. num. 6. ubi etiam ait, contrarium esse, nempe fieri devolutionem ad Archi-Episcopum, dum negligit providere beneficia competentia illi, non vi indulti, sed jure ordinario; ed quod licet Cardinalis in dignitate Cardinalatus sit superior Archi-Episcopo, quia tamen non jure Cardinalatus, sed Episcopatus, hæc beneficiorum provisio ei competit, esto, dignitas Cardinalatus occasio fuerit, ne beneficia ad ejus collationem spectantia reservarentur.

3. Terriò: exceptio dicta non extendit se ad beneficia, quæ vacarunt in mense Apostolico tempore Antecessoris non Cardinalis, ita ut ea nequaquam in eodem Episcopatu Successor Cardinalis Episcopus conferre possit, nisi forte desuper speciale indultum habeat; quia quod semel reservatum fuit, manet tale. Gonz. gl. 24. n. 108. & cum eo Garc. loc. cit. n. 653. Castrop. loc. cit. n. 7. E converso tamen, dum Cardinali Episcopo succedit Episcopus non Cardinalis, posse hunc beneficium, quod tempore prædecessoris sui, nimirum istius Cardinalis Episcopi, vacavit in mense reservato, conferre, tenet cum Gonz. loc. cit. n. 114. Castrop. loc. cit. n. 8. Contrarium sentiente Garc. n. 633. ed quod tale beneficium, cum vacavit, nullà fuit reservatione affectum; tum etiam, quia sicut beneficium, quod tempore Episcopi non Cardinalis vacavit in mense Apostolico, excluditur à provisione

Cardinalis Episcopi ob reservationem; ita è contra beneficium vacans tempore Episcopi Cardinalis provideri potest à Successore non Cardinale ob libertatem, seu carentiam reservationis; cum contrariorum eadem sit ratio & decisio.

4. Quartò, extendit se dicta exceptio ad omnes Cardinales ordinarios Collatores, etiam si sint absentes à Curia. Castrop. loc. cit. n. 7. Garc. num. 638. contra Gonz. loc. cit. n. 121. & Chok. loc. cit. n. 5. tenentes non extendere se illam ad 6. illos Cardinales supra nominatos ritulares de Urbe; nam, ut ait Castrop. duo hæc bene subsistunt, quòd nullus Cardinalium, etiam absens à Curia, sit comprehensus in hac reservatione mensium; & quòd aliqui Cardinales sint inclusi in reservatione factà (nimirum per regulam septimam) pro beneficiis vacantibus tempore, quo à Curia fuerint absentes.

Quæstio 361. A quo tempore computentur incipere, & finire menses reservati & Ordinarii?

1. **R**espondeo: menses hi incipiunt à media nocte diei præcedentis, v. g. Januarius incipit ab elapsa media nocte diei ultimæ præcedentis mensis, nempe Decembris; dies enim naturalis & consequenter mensis secundum communem & naturalem computationem incipit à media nocte, juxta l. more Romano. ff. de feriis. & l. consuluit. de off. deleg. Card. de Luc. de benef. d. 15. n. 3. dicens sic receptum in materia beneficii, & in ordine ad hunc effectum metiendi vacationem, an in uno vel altero mense contigerit, quidquid aliàs sit ad effectum actorum judicialium ac alios. Garc. p. 5. c. 1. n. 523. citans Nav. de orat. c. 3. num. 34. Gonz. gl. 11. à n. 9. Francol. tr. de temp. horar. can. c. 87. & aliquot Rot. decis. Castrop. cit. p. 22. §. 2. n. 1.

2. Est autem nox media, ubi cœpit sonare hora 12. noctis, etiam antequam desinat sonare horologium, seu ante finitos pulsus illius horæ; quia cum primus pulsus horæ sonat, jam est hora expleta. Garc. n. 524. citans Sanch. de matrim. l. 2. d. 41. n. 40. Castrop. loc. cit. citans Barb. de potest. Ep. p. 3. alleg. 57. n. 182. &c. & sic, qui exspiravit post primum pulsus horæ 12. noctis ultimæ diei Decembris, etiam antequam finiatur pulsus illius horæ, dicitur obiisse in Januario. Garc. ibid. Et ubi plura sunt horologia, standum est horologio parochiæ defuncti, vel illi, per quod communiter ibi populus regitur, seclusà fraude, vel notabili horologii deordinatione. Card. de Luc. l. c. n. 13. Garc. n. 525. Castrop. loc. cit. ubi etiam approbare videtur doctrinam Bobadil. in politic. l. 5. c. 2. n. 25. dicentis, sequendum horologium proprium, si res, de qua agitur, est favorabilis, secus si est odiosa; quod verissimum dicit Parlador. l. 3. q. 9. n. 20. si duo tantum ibi sint horologia; si verò plura, adhaerendum pluribus numero, & communiter certioribus, ut contingit in testibus. Idem cum Parlad. sentit Card. de Luc. l. cit. n. 12. Ubi verò non est horologium, vel si sit, deordinatum probatur, vel audiri non potuit, aut de facto auditum non fuit, media nox metienda, tum ex cursu siderum, tum ex judicio hominum habentium de hoc experientiam, tum ex communiter accidentibus. Garc. n. 526. Castrop. loc. cit. Barb. loc. cit. n. 187. Tametsi autem ex galli cantu non firma, sed levis solum desumatur præsumptio diei sequentis jam cœpta, ed quòd, licet diu noctuque cantent galli, cantent tamen frequen-

tius versus auroram; nihilominus dictam præsumptionem ex galli cantu maxime accipiendam esse ad sustinendam provisionem Ordinarii, ex quo pro eo facit jus commune, tradit Garc. *cit. n. 526.* & ex eo Barb. *loc. cit.* & Gonz. *gl. 11. num. 10.* qui sic bis à Rora decisum esse dicit. Castrop. *loc. cit.* ait, præsumptionem firmam reddi, dum contrarium adversarius non probaverit.

3. Denique ubi horologia incipiunt ab occafu solis usque ad 24. horas, numerando per 4. senarios, vel 2. duodecimas, ut in Italia, media nox accipienda erit juxta quantitatem seu magnitudinem, & parvitatem dierum & noctium, ita ut v. g. tempore æquinoctii media nox sit hora 6. Garc. *n. 525.*

4. Porro notandum hic, quod ait Card. de Luc. *loc. cit. n. 15.* dum beneficiatus ultimâ mensis, v. g. Ordinarii constitutus erat in agone & articulo mortis, ipse mensis videatur quodammodo constitutus in possessione hujus mortis; quia constitutus in articulo mortis pro mortuo potius sit habendus, dum magis de morte, quam vitâ participet; non quidem, quod mors illa facta sufficeret ad vacationem beneficii, ejusque tempus regulandum; cum sine dubio attendendum ipsum vacationis momentum; sed ad effectum, ut aliqua major præsumptio in concursu probationis assisteret uni magis, quam alteri, ita ut per quemdam modum loquendi mensis iste gerat personam rei & possessoris, subsequens verò mensis personam Actoris &c.

Questio 362. Quid in dubio, in quo mense beneficium vacarit?

1. **R**espondeo primò: si dubium est, num vacarit beneficium in mense Apostolico, an ordinario, quod dubium factâ diligente inquisitione (ad quam tenebitur Ordinarius, & aliâ malè faceret; quin & si forte beneficium vacallet in mense Apostolico, violaret alternativam, ut Garc. *n. 527.* juxta Rotam in *Pistoriens. alternativa. 17. Octobr. 1558.* & ex eo Corrad. *l. 3. c. 6. nu. 36.* qui etiam addit, idem esse, si id contingeret ex mala computatione temporis) vinci non potuit; ed quod beneficiatus reperitur mortuus in sylva vel fluvio, nesciaturque, quo die aut mense mors contigerit; vel reperitur mortuus in lecto mane primo Januarii, & nesciatur, an exspiraverit ante vel post mediam noctem; in hoc inquam casu posse Episcopum illud beneficium conferre, tradit Garc. *nu. 528.* cum in dubio præsumendum sit pro Episcopo, ex quo ad eum cessantibus reservationibus spectat provisio omnium beneficiorum suæ Diocæsis de jure communi, quo jure privari non debet, quousque constet de reservatione &c. Ad hæc in dubio faciendâ sit interpretatio non pro reservatione, quia in dubio favendum ordinariæ collationi, & jurisdictioni: & per istam interpretationem non fit grave præjudicium Papæ, utpote qui concurrat cum omnibus Ordinariis, & aliâ fieret grave præjudicium Ordinario, privando illum suâ provisione; quæ ratio procedit in quolibet Ordinario. Garc. *n. 528.* & ex eo Corrad. *pr. benef. loc. cit.*

2. Secundò in hoc casu, si de facto Ordinarius prius contulit tale beneficium, esto, Collatarius illius possessionem non acceperit, certum est, hanc collationem sustinendam esse contra provisionem Apostolicam, ob rationem immediatè ante datam; tum quia in casu dubio reservationis negari non potest, Ordinarium habere jus, saltem æquale cum

Papæ, ad providendum beneficium, adeoque si huic æquali juri addat præventionem, vincet ratione præventionis. Castrop. *loc. cit. n. 2.* cum communi, ut ait.

3. Tertio dum in hoc casu non constat, quis prius providerit, an Papa, an Ordinarius, neuterque provisorum est in possessione, præferendum adhuc esse ab Ordinario provisorum ob rationem jam datam, nimirum quod semper in casu dubio in favorem ejus judicandum sit, qui habet pro se juris præsumptionem, tradit Castrop. *loc. cit. n. 3.* & apud illum Gonz. *gl. 11. n. 37.* neque his obstant dicta ad initium hujus cap. uti nec *c. si a Sede. de prob. in 6.* loquitur enim illud, & nos locuti sumus de casu, dum æqualiter Papæ & Ordinario competit provisio, ipseque Papa Ordinarii provisionem prævenire intendit, secus verò, cum solo jure reservationis intendit providere; quia tunc, nisi de ejus reservatione constet, ejus provisio sustinenda non est. Multòque minùs obstat *Clem. 1. ne lite pendente.* quia ibi constabat de lite, ac proinde de impedimento, quod habebat Episcopus ad providendum, adeoque mirum non est prælatam huic provisionem Papæ, ita Castrop.

4. Quarto: dum in hoc casu provisio Apostolica fuit anterior provisione factâ ab Ordinario, & provisor apostolicè vi provisionis illius possessionem accepit, adhuc provisorum Apostolicum repellendum esse à possessione, & provisorum ab Ordinario admittendum, dum provisorum Apostolicus non probavit beneficium Sedi Apostolicæ reservatum esse, affirmat Castrop. *ibid. n. 5.* & Garc. *à n. 530.* & maxime 322. contra Gonz. *gl. 11. num. 26.* ed quod provisorum Apostolicus in tantum acquirit jus in beneficium, in quantum beneficium est reservatum, quia solum jure reservationis Papa illud conferre intendit; & in præsentem nullo modo constat de reservatione: ergo constare non potest de jure qualis provisorum Apostolici. Adde, quod, dum Papæ non constat de reservatione, beneficium providere non potest jure reservationis. Quin & contra eo ipso, quod de reservatione non constet, Ordinarium non est dubius, sed certus reservationem non esse, saltem ex præsumptione juris; quia ei competit provisio beneficiorum suæ diocæsis, dum non probatur reservatio juxta *c. ex frequentibus. de institutionibus.* ergo provisorum Papæ in dicto casu est nulla; ergo provisorum ex illius provisione nullum jus acquirit, etiam si possessionem acceperit, & consequenter tanquam provisorum sine vero titulo est repellendus; cum jam nullatenus ex possessione præsumi possit dominium beneficii: dum nimirum jam constat de illegitimo titulo, sive eum possidere illud, ut sibi datum jure reservationis, cum tamen reservatum non sit. Castrop. *loc. cit.*

5. Sed & falsum est in hoc casu provisorum ab Ordinario tanquam Actoris incumbere probationem carentiæ reservationis; quia dum reservatio non probatur, is habet pro se juris præsumptionem; qui autem juris præsumptionem habet, habet suam intentionem fundatam, ut transferat in Adversarium, etiam possidentem, onus probandi, ut Corrad. *l. 2. var. c. 6. n. 1. Masc. q. 17. à n. 6.* Alciat. *de præsumpt. l. 11. q. 33. à n. 2.* & alii apud Castrop. *cit. n. 6.* & Garciam *cit. n. 530.* Quin & qui pro se habet jus commune, ut in præsentem dictus provisorum ab Ordinario, dicitur habere ita suam intentionem fundatam & plenam probationem, ut quamdiu aliqua contrariâ exceptione plenè prælatâ ei non obijci-

etur, dimoveri nequeat. *Garc. ibid.* citans Bartol. & Ripam in l. admonendi. de iurejurando. & Puteum decif. 101. n. 1. l. 2. est enim juris præsumptio vera ac liquidissima probatio. *Garc. ibid.* ex Alciat. Masc. Menoch. & æquiparata quasi possessioni rejicit onus probandi in Adversarium. *Garc. ibid.* ex Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 33. n. 2. Proinde, quod ait Puteus cit. decif. quod provisio ab Ordinario agenti contra provisum Apostolicum possessorem incumbit onus probandi beneficium vacasse in mense Ordinario, intelligendum non est de nostro hoc casu, quo id constare non potest, in quo mense vacavit; sed de casu, in quo id constare potest, & controvertitur, cui incumbat onus probandi Mensum Apostolicum vel ordinarium. *Garc. n. 531.*

6. Nec denique valet in præsentem: quod in casu dubio potius favendum sit reo, quam Actori; & possessori, quam carenti possessione: quia etsi in præsentem sit dubium, in quo mense vacavit beneficium, dubium tamen non est, neque obscurum, quod Ordinarius competat ejus provisio, dum non apparet in mense Apostolico vacasse, uti etiam dubium non est, quod Papa non competat ejus provisio jure reservationis, dum non apparet reservatio. *Castrop. cit. n. 6.*

Questio 363. Quid si ergo certam sit beneficium vacasse in mense ordinario, utrum Ordinarius possit illud conferre in mense Apostolico?

Respondeo affirmative. *Gonz. gl. 11. num. 48. Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 536.* dicens à nullo hac de re dubitari, nec unquam in Rota disputatum, cum tamen contingat quotidie. Hoc enim beneficium non vacavit in mense Apostolico, etsi ejus vacatio duret ad mensum apostolicum usque; regula autem hæc loquitur de tempore & initio vacationis, nimirum quando contigit obitus beneficiati, seu alius modus vacandi. Sed neque esset bona partitio, si Episcopi nequirent beneficia in suis mensibus vacantia providere, postquam inesset mensis Apostolicus, cum tamen beneficia semel vacantia in mense Apostolico, & sic reservata, semper maneat reservata, *Garc. loc. cit.* Unde jam etiam inferitur, quod beneficia Sede Apostolica vacante vacantia in mense apostolico non referentur per supervenientem regulam mensium novi Pontificis, licet adhuc vacent; cum regula solum reservet beneficia vacatura post sui constitutionem, & non vacantia, *Garc. n. 537.*

Questio 364. Dum regula hæc sub nullitate gratia expressè vult, ut in supplicatione, seu quavis impetratione & concessione beneficiorum per ipsam reservatorum, etiam qua fit motu proprio (motus enim proprius est rollat subreptionem, non tamen supplet intentionem concedentis, nec substantialem defectum, qui committitur in taciturnitate mensis, cujus expressionem expostulat Papa pro valore gratia, ut Castrop. cit. p. 22. §. 5. n. 1. citans Rebuff. & Anton. Gabr. Chok. hic. gl. 13. n. 3.) fiat mentio mensis, in quo vacavit beneficium, qualiter hæc mentio facienda?

Respondeo primò: debet fieri mentio mensis dispositivè, ut ait regula, id est, assertivè &

absolutè dicendo: beneficium vacasse in tali mense, ita ut non sufficiat narrare mensem dubitative dicendo; quod forsitan vacavit, vel vacavit, ut assertur in tali mense. *Chok. hic. gl. 13. num. 3. Gonz. gl. 32. n. 7. 10. 12. Garc. cit. c. 1. n. 656. Castrop. loc. cit. n. 2.* citans Mandos de resignat. gratia. tit. de provision. col. 8. ne, si Papa vi talis narrativæ dubiosæ provideret, exponeretur periculo derogandi Ordinariorum provisioni, quam derogationem unice per adjectas illas particulas regula vitare intendit. Cumque plenè aliàs & concludenter probanda sit reservatio ab impetrante, utpote fundamentum gratiæ concessæ, ut latè *Gonz. gl. 11. n. 98.* jam eà probatione non egeret impetrans, ut gratia ei facta subsisteret; cum non in reservatione certa, sed dubia & sub opinione positâ fundaret suam impetrationem. *Castrop. l. c.* Proinde jam etiã non sufficere narrativa facta per clausulas generales conditionales, v. g. si quis à Papa peteret beneficium, quod credit vacasse tali mense; vel si forsè vacavit in alio mense, & sic gratia erit nulla; nisi fortè clarè colligatur, Papam non obstante prædictâ narrativa minus legitimâ, voluisse gratiam conferre. *Castrop. loc. cit. citans Gonz. ubi ante. n. 15. & Garz. n. 666.*

2. Secundò sufficere narrare, quod beneficium vacaverit in mense Apostolico, seu uno ex reservatis, absq; eo, quod exprimitur seu specificetur mensis, negat *Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 656.* Affirmat contra *Castrop.* eò quod etiam non specificato in individuo mense, jam ex ista narratione sufficienter constet Papæ, nullum creati Ordinario præjudicium in provisione talis beneficii de se factâ, quæ fuit unica ratio motiva, cur voluerit exprimi mensum. Proinde narratio hæc est satis clara, absoluta & determinata expressio mensis, prout requiritur regula, esto, non sit determinata numericè; hoc enim ipsum per accidens est ad reservationem, sive in hoc numero, sive in alio numero mense vacet beneficium.

3. Tertiò probabilis solum de mensibus reservatis, ubi in iis vacaverit beneficium, facienda est mentio in supplicatione seu impetratione, ita ut provisus à Papa de beneficio vacante in mense Ordinarium, non teneatur in supplicatione de mense illo facere mentionem; id enim solum videtur velle regula, dum Papa, postquã præmiserat reservationem omnium beneficiorum, quorum vacatio 8. illis mensibus papalibus contingit, nullâ factâ mentione de vacatione contingente in mensibus Ordinarium, mox subjungit: *dedictis beneficiis tunc vacantibus dispositivè mentionem fieri de mense, in quo vacaverint.* *Chok. ad hanc reg. gl. 13. n. 2. Castrop. loc. cit. Garc. n. 657.* referens sic pluries resolutum à Rota contra *Gonz. gl. 39. à n. 49.* censentem, solum mensis ordinarii faciendam esse mentionem: Item contra alios volentes, utriusque mensis, & reservati & ordinarii faciendam mentionem. Porro quòd hic dicitur de 8. mensibus reservatis, nimirum ut in concessionibus seu gratiis de beneficiis in iis vacantibus debeat fieri mentio de mense vacationis, id ipsum procedit etiam in 6. mensibus alternativè concessæ Episcopo, cum illi 6. subrogentur loco illorum 8. cum iisdem qualitatibus. *Garcias n. 658. Chok. loc. cit.*

4. Quartò: dicta mensis reservati expressio facienda est, quoties beneficium in mense reservato vacans obtinetur; sic itaque primò, dum prima provisio fuit nulla, eò quod mensis expressus non fuit, vel quia ab inferiore Collatore facta provisio

de beneficio vacante in mense reservato, & secunda, seu nova obtineretur, in hac secunda mensis debet exprimi. Garc. n. 680. Castrop. loc. cit. n. 7. Gonz. gl. 32. n. 20. &c. De cetero autem, dum mensis expressus fuit in prima gratia, regula hæc locum non habet, siue non opus est, illum iterum exprimere in nova gratia, seu in gratia reformatoria, seu perinde valere. Garc. n. 672. citans Gonz. gl. 32. n. 41. & seq. Caputaq. decis. 215. p. 2. Mohed. decis. 4. de concess. præb. n. 3. Secundò exprimendus est mensis in gratia si neutri; quia est vera gratia & concessio beneficii ad vitandas lites. Castrop. num. 8. Garc. n. 659. Gonz. n. 21. & seq. ubi n. 24. quòd id à fortiori procedat, si certius, qui non fuit in lite, & nullam aliam gratiam habuit, dictam gratiam si neutri obtinuerit. Put. l. 1. decis. q. 48. n. 5. Tertiò non solum in beneficiis vacantibus de jure & de facto, sed etiam in vacantibus de jure tantum; puta, si moriatur, qui habet solum jus, alio existente in possessione beneficii; cum regula loquatur simpliciter, & sit vera vacatio, quæ fit per mortem illius, qui habet jus. Garc. n. 662. citans Bellenz. de subsid. charit. q. 121. & ex eo Chok. n. 6. Gonz. num. 25. Castrop. n. 9. Quartò non solum in vacantibus per obitum, sed quomodocunque vacent, si ob modum vacationis aliàs non sint reservata. Castrop. n. 10. Gonz. n. 26. Garc. num. 665. Qui Auctores tamen advertunt, quòd, licet ita sit de jure, in Dataria tamen admittantur supplicationes beneficiales de aliis vacationibus, præterquam per obitum, puta, per affectationem alterius incompatibilis, per initum in matrimonium absque expressione mensis. Et ideo forsitan præxi interpretari regulam hanc, quòd ad expressionem mensis solum procedere in vacantibus per obitum. Ait tamen Gonz. hanc esse magnam regulæ restrictionem, & hinc sibi adhuc videri verum, quòd mensis sit exprimendus in quacunque vacatione. Adde etiam Garc. num. 666. ideo Datariam admittere supplicationes sine expressione mensis in aliis vacationibus, & non in vacationibus per obitum; quia in vacantibus per obitum regulariter Papa non vult prævenire Ordinarios, in aliis vero vacationibus vult bene prævenire. Quòd si tamen vacatio istiusmodi alia contigerit in mense Apostolico, gratia erit nulla, cum non sit facta mentio de mense, nec in hoc præxi aut stylus contradicit. Quin etiam, ut subjungit Garc. si in vacatione per obitum Papa concederet gratiam de beneficio absque expressione mensis, censeretur velle prævenire Ordinarium, si fortè in mense ordinario vacavit, quamvis non soleat id facere.

5. Quintò, non est necessaria explicatio mensis in beneficiis aliis reservatis; quia hæc sub hac regula non continentur, & in iis cessat ratio finalis regulæ; utpote quorum collatio Ordinario præjudicare nequit. Castrop. n. 11. citans Mand. de sign. gratia. tit. de provis. Gonz. loc. cit. n. 39. Garc. n. 668. citans insuper plures Rot. decis. Sic necessaria non est in vacantibus per resignationem; dum enim resignatio conditionalis est, vacat in Curia, & collatio nequit competere Ordinario. Sed nec Papa ignorare potest, quando vacavit; cum vacent ab illo puncto, quo resignationem admittit, & gratiam signat. Castrop. ibid. Garc. num. 667. Gonz. n. 45. qui tamen hoc ipsum eodem n. 45. & 32. sic limitat, ut, si resignatio in favorem non teneret (quia v. g. intrusus in beneficio illud resignavit) nec haberet effectum, & resignatarius propterea, non vigore resignationis, sed vigore clausularum

generalium: siue vacet præmissò, siue alio modo; contentarum in resignatione intenderet consequi beneficium, necessaria tum adhuc foret mensis expressio. Sed neque in resignationibus simpliciter factis in manibus Ordinarii aut alterius Collatoris inferioris opus est expressione mensis, v. g. si quis in mense Apostolico resignat simpliciter beneficium in manibus Ordinarii (extra Curiam Roman.) & alius obtinet provideri à Papa de tali beneficio ante provisionem factam ab Ordinario, valida est provisio, etsi non sit facta mentio de mense vacationis. Gonz. gl. 32. n. 44. Item non est necessaria in subrogationibus quòd ad beneficia litigiosa, cum hæc subrogatio non possit præjudicare Ordinario, utpote in quolibet mense impedito ad subrogandum. Garc. à n. 671. Castrop. loc. cit. Item in beneficiis jurispr. laicorum, dum ea providet Papa; cum non sint illi reservata. Garc. num. 669. Castrop. loc. cit. neque in beneficiis devolutis ad Papam ab eodem impetratis; quia hæc conferre nequit Ordinarius, cum ab eo ob negligentiam sint avocata. Castrop. ibid. Denique non est necessaria hæc mensis expressio in provisionibus & gratiis ab Episcopis aliisque Ordinariis factis; tum quia hi præsumuntur habere notitiam mensis, in quo contigit vacatio; tum, & præcipue, quia regula loquitur de narrativa faciendâ Papæ, ne Ordinarius in provisione præjudicet. Castrop. h. cit. Garc. n. 674. Gonz. gl. 32. n. 46.

Questio 365. Qua ratione per hanc regulam derogetur obstaculo hujus reservationis mensium?

1. **R**espondeo: ut reservatio per hanc regulam inducta firma persistat, præterquam quòd Papa deroget consuetudines etiam immemorales optandi istiusmodi beneficia hic reservata (de qua optatione dicemus infra, & de ea vide tantisper Castrop. hic p. 22. §. 6. & Garc. cit. p. 5. c. 1. à n. 449.) derogat insuper quaslibet consuetudines, etiam immemorales, & quælibet privilegia, & indulta (quidquid sit de distinctione hoc in puncto inter privilegium & indultum, de quo multa Gonz. gl. 39. q. 1. n. 2. quæ tamen non placent Castrop. h. 6. nu. 10. & quibus Garc. n. 675. ait magis contineri questionem de nomine, quam de re) Apostolica, non tantum concessa simpliciter de disponendo de beneficiis, sed etiam ad disponendum de beneficiis reservatis hac reg. seu vacantibus in mensibus reservatis; sic enim indicant verba regulæ: *de hujusmodi beneficiis*, id est, vacantibus in illis mensibus, cum dictio *hujusmodi* sit relativa precedentium cum omnibus suis qualitatibus. Garc. n. 676. citans Gonz. gl. 33. n. 6. ac ita etiam, ut non solum derogetur indultis ac privilegiis, sed etiam consuetudinibus immemorialibus, non tantum optandi, sed & disponendi & dictis beneficiis, tametsi enim verbum illud *disponendi* videri posset respicere sola indulta, & non consuetudines, quia relatio debet fieri ad proximiora; referri nihilominus etiam debet ad consuetudines; quia dictio illa *ac etiam* augent dispositionem: tum quia eadem ratio militat pro derogandis illis consuetudinibus, quæ pro derogandis privilegiis & indultis. Garc. n. 677. & 678. citans plures Rotæ decis. & Gonz. gl. 35. q. 2. à n. 24. Castrop. loc. cit. Cur tamen, his non obstantibus, non comprehendantur his verbis indulta concessa in Bullis Sixti IV. & Leonis X. de conferendis Canonicatibus, Doctoratibus,

ralibus, & Magistralibus Cathedralium Hispania, dictum est supra ex Garc. n. 679. & seq. quia nimirum hæc Bullæ sunt per modum statuti & legis.

2. Addit insuper Castrop. sub hac derogatione privilegiorum & indultorum non comprehendendi privilegia concessa disponendi de beneficiis, ac si verè jure foundationis dispositio competeret; eò quòd, cum jusp. ex fundatione competens hac regulà non derogetur, etiam non derogetur privilegium illius naturam induens & sequens. Idem ait de privilegiis pro limitato tempore concessis juxta dicta supra; eò quòd hæc reputentur gratiæ modici præjudicii. Denique efficacia verborum illorum: cum derogatoriarum derogatoriis, & insolitis clausulis, quæ ad majorem reservationis firmitatem adjuncta, vide Gonz. à gl. 35. & seq.

PARAGRAPHVS VIII.

De altera Regulæ 8. parte, hoc est, de alternativa concessa Episcopis.

Questio 566. Quæ, seu qualis sit hæc gratia alternativa?

R. Respondet cum Ordinariis, seclusà hac gratiâ, solum relictis essent liberi menses 4. nimirum Martius, Junius, September, December per hanc gratiam conceduntur 6. menses, in quibus de beneficiis in iisdem vacantibus, & aliis non reservatis, liberè providere possint, & sic quòd ad menses cum Papa alternant. Unde vides per dictam alternativam concedi ex mensibus aliis Apostolicis Februarium, Aprilem, Augustum, Octobrem; & e contra à Papa ad se avocari Martium & Septembrem, qui aliis seclusà hac alternativâ erant, & sunt menses Ordinarii. Castrop. loc. cit. p. 23. §. 1. n. 2. cum communi.

Questio 567. An gratia alternativa tollat reservationem illam in prima parte regulæ de 8. mensibus?

R. Respondet negativè, sed illâ persistente aperit viam Ordinario providendi de reservatis per illam priorem partem sub conditione residendi, quâ conditione seu residentiâ cessante, cessat alternativa, & intrat reservatio prior. Castrop. loc. cit. citans Barb. de potest. Episc. alleg. 53. n. 50. & Cassad. decis. 8. n. 10. de præb. Lott. l. 2. q. 40. n. 66. dicens hanc sententiam probatam Rotæ in Ovetensi beneficii. 30. Julii 1610. & in Trid. Canoniciatus. 21. April. 1570. Et nisi sic dicatur, Papa non jure reservationis, sed jure devolutionis provideret tunc ista beneficia, Episcopo non residente, vel etiam negligente illa providere, quod admittendum non est. Castrop. loc. cit. Lott. loc. cit. n. 68. ubi etiam probat, id ex stylo Cancellariæ, quæ tunc non dat literas tanquam de devoluto, sed de reservato in vim primæ partis regulæ. Sed neque his obstat, quòd per alternativam concessionem videatur facta quædam permutatio mensium inter Papam & Ordinarium, & quosdam effectos ordinarios, qui per reservationem aliis erant Apostolici, ut dictum quæst. præced. id enim per Catachresin, & non propriè dici, ait Lott. ibid. n. 67.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

Questio 568. Num Junius, & December, in quibus non fit aliqua permutatio cum Papa; quique tam in generali reservatione, siue in prima parte regulæ, quam in alternativa, seu secunda parte, relinquuntur seu assignantur Ordinariis, & ea de causa menses fixi dicuntur, censcantur concessi in gratiam alternativam sub eadem conditione, nempe residentiâ, sub qua in illa conceduntur reliqui 4. menses Februarius, Aprilis &c.

R. Respondet negativè Garc. nu. 506. dicens, sic communi consensu & praxi receptum. Castrop. loc. cit. citans Barb. de pot. Ep. alleg. 23. nu. 44. Pirh. de præb. num. 376. voluntque non concedi hos duos menses in alternativâ, tametsi ibi exprinantur unâ cum aliis 4. Februarii, Aprilis &c. per accidens, & tantum demonstrationis gratiâ, non verò gratiâ novæ concessionis; adeoque nec illis impositam conditionem, seu onus residendi, utpote quod onus annexum illis solum mensibus, qui de novo per alternativam conceduntur, non verò iis, qui jure ordinario comperebant. Idem tenet videtur Card. de Luca de benef. d. 12. num. 8. dum ait: Papa Ordinario ob residentiâ concedit 2. ex Apostolicis, adeò ut ex 4. aliis concessis is jam obtineat 6. E contra in casu non residentiâ amittat 2. ex his 4. sibi remanentibus Junio & Decembri. Eâ ducuntur ratione hi Auctores, ut Castrop. quòd alternativa solum removeat obstaculum reservationis inducta per primam partem hujus regulæ, ut tradunt Cassad. decis. 8. num. 6. & 10. de præb. & Gonz. gl. 42. num. 13. apud Castrop. quòd ad illos autem duos menses nunquam intârât reservatio. Unde jam rectè inferunt hi Auctores & Castrop. & Pirh. expressè, Ordinarium, siue resideat live non, posse providere beneficia vacantia mensibus Junii & Decembris; quia non providet vi alternativæ, sed ex jure ordinario per alternativam non derogato. Quia licet dicti 2. menses constituent simul aliis quatuor alternativam. Quin & diceretur illis quæ talibus annexum onus residendi, adeoque non posse Ordinarium vacantia in illis beneficia conferre vi præcisè alternativæ formaliter talis, quin resideat; cum tamen non teneatur uti gratiâ alternativæ, etiam dum eam acceptavit, sed possit uti facultate sibi à jure concessâ, poterit adhuc conferre beneficia in his binis mensibus, quin resideat, ita Castrop. loc. cit. num. 4. quòd ipsum, ut viæimus, omnino negat Lott.

2. Respondet e contra affirmativè. Gonz. Glos. 43. n. 116. apud Castrop. loc. cit. n. 3. eò quòd in regulâ sub eadem clausula tenorèque verborum, quo Februarius, Aprilis, Augustus, October, conceduntur: & nisi sic pari modo in gratiâ alternativæ concederentur, ut quid ibi cum aliis mensibus alternativæ exprimentur? quæ sententia si vera, non videtur posse Ordinarius beneficia illis 2. mensibus vacantia providere, nisi verè & personaliter resideat, non secus, ac non nisi sub hac conditione providere potest vacantia in Februarii. Hanc Gonz. sententiam acriter tenet, & valide Garciam refutat Lott. l. 2. q. 41. num. 38. dum ait: ad hoc, quòd Garcias dicit, sententiam suam sensu communi & praxi receptam; nisi referatur ab eo ad sensum communem & praxim extra Curiam, omnino falsum esse, dum id hactenus in Curia observatum non sit, ac propterea non habendum in con-

X 3

siderari